

A DEEP WAIL FROM DEEP WITHIN THE WHALE
YONAH'S FINEST MOMENT
אלול תשע"ח

1# ס' יונה פ"ב - וימן ה' דג גדול לבלע את יונה ויהי יונה במעי הדג שלשה ימים ושלשה לילות. ויתפלל יונה אל ה' אלקיו ממעי הדגה. ויאמר קראתי מצרה לי אל ה' ויענני מבטן שאול שועתי שמעת קולי.

He said: "In my distress I called to Hashem, and he answered me. From deep in the realm of the dead I called for help, and you listened to my cry.

ותשליכני מצולה בלבב ימים ונהר וסבבני כל משבריך וגליך עלי עברו.

You hurled me into the depths, into the very heart of the seas, and the currents swirled about me; all your waves and breakers swept over me.

ואני אמרתי נגרשתי מנגד עיניך אך אוסיף להביט אל היכל קדשך.

I said, 'I have been banished from your sight; yet I will look again toward your holy temple.'

אפפוני מים עד נפש תהום וסבבני סוף חבוש לראשי.

The engulfing waters threatened me, the deep surrounded me; seaweed was wrapped around my head.

לקצבי הרים ירדתי הארץ ברחיה בעדי לעולם ותעל משחת חיי ה' אלקי.

To the roots of the mountains I sank down; the earth beneath barred me in forever. But you, HASHEM my God, brought my life up from the pit.

בהתעטף עלי נפשי את ה' זכרתי ותבוא אליך תפילתי אל היכל קדשך.

When my life was ebbing away, I remembered you, HASHEM, and my prayer rose to you, to your holy temple.

משמרים הבלי שוא חסדם יעזבו.

Those who cling to worthless idols turn away from God's love for them.

ואני בקול תודה אזבחה לך אשר נדרתי אשלמה ישועתה לה'.

But I, with shouts of grateful praise, will sacrifice to you. What I have vowed I will make good. I will say, 'Salvation comes from Hashem.'

ויאמר ה' לדג ויקא את יונה אל היבשה.

And Hashem commanded the fish, and it vomited Yonah onto dry land.

2# אבן עזרא שם - המפרשים רצו לפרש חדוש והוציאו הכתוב מפרוטו כי יונה לא התפלל רק אחרי צאתו אל היבשה

3# פ' מלבי"ם שם - בתפלה הזאת...למה בא כל נוסח התפלה בלי עבר שכבר התקשה בו הראב"ע? ויאמר קראתי תפלה זו נחלקת לגי' חלקים חלק א) יספר עת השליכוהו לים שאז התיאש מן החיים אבל כשבלעו הדג ונשאר חי במיעונו ראה כי יתנוסס עמו נס ופלא ושחיה יחיה, חלק ב) אחר שפלטו הדג שנשלך שנית בעמקי תהום רבה התיאש שנית, וכשבלעתו הדגה ראה שנית כי חיה יחיה, חלק ג) עת הצר לו במעי הדג שאז קבל על עצמו לשמוע בקול ה' וללכת לנינוה כדבר ה' ואמר תחלה דרך כלל קראתי מצרה אל ה' ויענני על שני הפעמים שהושלך לים וקרא אל ה' ויענהו ע"י שבלעו הדג והדגה, ועתה מבטן שאול שועתי, היינו בטן הדגה הנמשל כשאול המוכן להשחיתו, ואבטח כי שמעת קולי, ותוציאני לרויה

4# מדרש תהילים מזמור כו - ומי היה זה בנה של שונמית, שנאמר ויגדל הילד ויהי היום ויצא אל אביו (מ"ב ד: יח) והשליכו אותו במותו פעם שנייה בקבר אלישע שיחיה, וחזר וחיה וקם ומת, פעם שלישית קברוהו במקום אחר, ולמה מת לפי שהיה רשע, אבל בן צרפת האלמנה, הוא יונה בן אמתי, היה צדיק גמור, נצרף בבליעת דגים ובמצולות ימים ולא מת אלא ויאמר ה' לדג ויקא את יונה אל היבשה (יונה ב: יא), ונכנס בחייו בכבודו לגן עדן

5# פ' אברבנאל שם - ענינם רבת צרונני מנעורי הלא בהיותי ילד קטון קפצה עלי מיתה והייתי מוכן להוליכני לקבר ואז בימי אליהו קראתי מצרה לי אל ה' ויענני ומבטן שאול שהייתי מוכן לקבר שועתי שמעת קולי רמוז לו בזה הנס שנעשה לו בימי אליהו שהחייהו אחרי מותו ועליו אמר כאן קראתי שועתי הכל בלשון עבר לא שקרא ושוע בפעל אבל הוא משל לנס ההוא

6# מס' ברכות נד: - אמר רב יהודה אמר רב ארבעה צריכין להודות יורדי הים הולכי מדברות ומי שהיה חולה נתרפא ומי שהיה חבוש בבית האסורים ויצא

7# רד"ק שם - ואני אמרתי נגרשתי - שחשבתי כשהטילוני בים שאני מת ונגרשתי מנגד עיניך כלומר מהשגחתך עלי עד שחשבתי שהסתרת פניך ועיניך ממני אך עתה שעשית עמי הנס הגדול הזה ועודני חי במעי הדג ידעתי שאוסיף עוד להביט אל היכל קדשך בבית המקדש ומקום הנבואה ומקום השגחתך עוד תשיבני אליו ואם אני ברחתי ממנו ופני להביט להתפלל נגד ההיכל

8# מצודת דוד שם - אך אוסיף - אך עתה הואיל וקיימתני כל הימים הללו מובטח אני לצאת מזה ואוסיף עוד להביט אל היכל קדשך לבא שמה בקול תודה

9# מלבי"ם שם - אך במה שראיתי את הנס, שבלע אותי הדג ונשארתי בחיים, ראיתי כי עוד עיניך והשגחתך עלי ובזה ידעתי כי אוסיף להביט אל היכל קדשך

10# בראשית טו:א - אחר הדברים האלה הנה דבר ה' אל אברהם במחנה לאמר אל תירא אברהם אנכי מגן לך שְׂכָרְךָ חֲרִיבָה מְאֹד

11# בראשית לב:יא - קטנתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך כי במקלי עברתי את הירון הזה ועתה הייתי לשני מחנות.

12# אבן עזרא שם - ועתה שים לבך וראה כל תפילת נביא וברכתו היא ברוח נבואה ויעקב אמר לקחתי מיד האמורי כי דבר שנגזר להיות ידבר לשון עבר וככה ויט שכמו לסבול דרך כוכב מיעקב וישמן ישורון ויבעט וירא ה' וינאץ וישכן ישראל בטח בדד ובתפילת דוד בברחו ויענני מהר קדשו סלה כי הכתו' אמר בברחו ולא אמר ברחו ובתפילתו אך אוסיף להביט אל היכל קדשך שהוא השמים וה' בהיכל קדשו ורבי' ככה ושם כתוב ישועתה לה' שהיה מקוה כמו ישועתה לה' לבקש ויש מי שאומר כי דגה בלעה הדג ואין צורך כי דגה ודג שם המין כמו צדק וצדקה

13# חזון המקרא
ח"ב עמ' 385

לבו לפני המקום ומבקש תשועה והצלה. עתים קורה במזמורי תהלים שמצטרפת לתחינה הודייה, שהמשורר המתפלל עובר לפתע מנימת התחינה להלל והודייה. שכן אחרי שתינה את צרותיו מתמלא לבו לפתע תקוות ולא זו בלבד מתגברת בו הוודאות שה' יבוא לעזרתו, אלא אף נדמה לו כאילו כבר באה הישועה ולכן עליו להודות ולהלל לה'. עלינו להסתפק כאן בשתי דוגמאות בולטות ממזמורים מסוג זה: המזמור המתחיל בזעקה המרה (תהלים כב, ב): "אֵלֵי אֵלֵי למה עזבתני", עובר לפתע, החל בפסוק כג, להלל והודייה "אספרה שמך לאחי". וכן המזמור המתחיל במלים (קב, א): "תפלה לעני כי־יעטף ולפני ה' ישפך שיחו" מביע באמצעותו, בפסוקים יג־כג, את הבעת הוודאות שמבוקשו יינתן לו, אך בסופו כאילו חוזר המשורר למציאות ומחדש את תחינתו בפסוקים כד־כה. אך אצל הנביא ובמיוחד נביא כיונה — תפילת ההצלה היא תפלת הודייה ולכן מונח כתנאי קודם וכבסיס לכל המזמור מה שאינו צריך להיאמר במפורש — שהנביא מתחרט על בריחתו וכעת הוא מוכן לקבל את השליחות. התפילה התחינה גואלת את ההדיוט מהמועקה הנפשית ונוטעת בלבו תקווה לשינוי המצב, אך שונה מצב הנפש של הנביא: הוא פונה אל ה' בוודאות הדתית שבה ניתן האדם להתקרב אל אֵלֵהוּ, ולכן תחינתו היא כבר הודייה, כי אמונתו איתנה שברגע שהוא חוזר להיות ראוי לכך — מבוקשו יינתן לו. הוא יונה, הנמצא במעי הדג בלב ימים, הוא יודע שיזכה שוב "להביט אל היכל קדשך". ובשעת צרתו הקשה ביותר אין הגיגיו־מחשבותיו מצטמצמים בעניניו הפרטיים, אלא מתפשטים על הכלל, על עולם הגויים, והוא מתפלל עליהם באמרו (ב, ט): "משמרים הבלי שוא חסדם יעזבו"! אחת ההכרות החשובות ביותר אשר ספר יונה בא ללמדנו היא הבנת המיוחד שבתפילת הנביא.

ובמחילה לא דק פורתא. העמדתו את ההדיוט שרק "מקוה לשינוי המצב" בעימות עם הנביא ש"תחינתו היא הודיה כי אמונתו איתנה..." אינה מדויקת. הרי הוא בעצמו מביא הוכחות שגם באדם "רגיל" ישנה תופעה זוהי, "אדם סתם אם הוא שרוי בצרה הוא שופך את לבו לפני המקום ומבקש תשועה והצלחה. עתים קורה במזמורי תהילים שמצטרפת לתחינה הודיה, שהמשורר המתפלל עובר לפתע מנעימת התחינה להלל והודיה. שכן אחרי שתונה את צרותיו מתמלא לבו לפתע תקוות, ולא זו בלבד שמתגברת בו הוודאות שה' יבוא לעזרתו, אלא אף נדמה לו כאילו באה כבר הישועה ולכן עליו להודות ולהלל לה"²⁶.

כלום פרקי התהילים מתייחסים רק לנביא? האם אין אנו חשים כדוד, נעים ומירות ישראל, כשדבריו יוצאים מחדרי לבנו שלנו כאשר אנו מתפללים אותם כראוי? גם לאנשים "פשוטים" שאינם נביאים יש לעתים הרגשה שתפילתם נתקבלה. כך הבטיחו חז"ל לגבי י"ג מידות: "הנה אנכי כרת ברית' (שמות לד, י), אמר רב יהודה, ברית כרותה לי"ג מידות שאינן חוזרות ריקם" (ראש השנה יז, ע"ב). וכך נאמר לגבי תפילת רבים, "מנין שאין הקב"ה מואס בתפילתן של רבים, שנאמר 'הן א-ל-ל כביר לא ימאס'" (ברכות ח, ע"א). ועוד נאמר "כל אדם שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים" (ברכות ו, ע"ב).

לכן לא מוכרחים לתלות את הוודאות שבה מדבר יונה על הצלתו, כאילו כבר היתה, בעובדת היותו נביא. כל המתפלל וכל בעל תשובה מסוגל להגיע (וראוי שיגיע) לאמונה מוחלטת שה' שמע תפילתו ובודאי יענה לבקשותיו.

שיגוע) לאמונה מוחלטת שה' שמע תפילתו ובודאי יענה לבקשותיו.

#15 **אמונה ובטחון (חזון איש) פרק ב' -** טעות נוספת נתאזרחה בלב רבים במושג בטחון, שם בטחון המשמש למדה מהוללה ועיקרית בפי החסידים, נסתובבה במושג חובה להאמין בכל מקרה שפוגש האדם והעמידתו לקראת עתיד בלתי מוכרע ושני דרכים בעתיד, אחת טובה ולא שניה כי בטח יהיה הטוב ואם מסתפק וחושש על היפוך הטוב הוא מחוסר בטחון. ואין הוראה זו בביטחון נכונה, שכל שלא נתברר בנבואה גורל העתיד אין העתיד מוכרע, כי מי יודע משפטי ה' וגמולותיו יתברך. **אבל ענין הביטחון הוא האמון שאין מקרה בעולם**, וכל הנעשה תחת השמש הכל בהכרזה מאתו יתברך. וכאשר האדם נפגש במקרה אשר לפי הנוהג שבעולם צפויה אליו סכנה מדרכי הטבע לפחוד מטבעת העולם, וקשת רוחו ירפהו מלזכור שאין המקרה אדוניה לנו ושאינו מעצור לה' מלהושיעו ולהכין מסבבים שיחליפו את כל המסובבים, וההבלגה בשעה הקשה הלזו ולהשרות בקרבו את האמת הידועה כי אין כאן לפניו שום פגע רע מיד המקרה רק הכל מאתו יתברך בין לטוב בין למוטב, ואשר שורש אמונתו מפיגה פחדתו ונותנת לו אמץ להאמין באפשרות ההצלחה ושאינו לפניו נטיה לרעה יותר מנטיה לטובה. ענין זה יקראוהו מידת הביטחון. ולהאמור האמונה והבטחון אחת היא, רק האמונה היא המבט הכללי של בעליה, והבטחון המבט של המאמין על עצמו. האמונה בבחינת הלכה, והבטחון בבחינת מעשה

לפי דבריו של החזון איש, מבינים אנו את תפילתו של יונה ושמחתו באור חדש, והדברים מאירים ומקרינים גם לגבי הרגשת השמחה שאופפת כל בעל תשובה. נכון שמצד אחד בעל תשובה חייב להרגיש "יגון" "צער" "דאגה" "בושה" "כניעה"²⁹, אבל עם זאת התשובה משחררת ומשמחת. בעל תשובה אמיתי שמח לא רק בשל ביטחונו שה' קיבל את תשובתו ויצילנו מצרותיו, כי אם גם בשל השחרור ממועקת החטא. מזמורו של בעל התשובה אינו חייב להביע את הפסקת הרעה הפיזית והלחץ הגשמי המעיק עליו, אלא את גאולת נפשו והודיה לה' שזכה לאור התשובה עצמה. במבט הנוכחי של בעל התשובה, הייסורים שעד כה היו סיבה למרירות ותלונה, הם עתה מקור לשמחה והודיה באשר הם מכפרים על עוונותיו, ומה חשוב יותר לבעל התשובה מהיזכרות נפשו? "וכאשר יקבל האדם את מוסר ה' ויטיב דרכיו ומעלליו, ראוי לו שישמח ביסוריו, לפי שהועילוהו תועלות נשגבות, ויש לו להודות לה' יתברך עליהם כמו על שאר ההצלחות שנאמר 'צרה ויגון אמצא ובשם ה' אקרא' (תהילים קטז, ג-ד)...ועל ידי הייסורים הוא מתרצה למקום שנאמר 'כי את אשר יאהב ה' יוכיח וכאב את בן ירצה' (משלי ג, יב)..."³⁰.

17# רמב"ם הל' תשובה ז:ד - ואל ידמה אדם בעל תשובה שהוא מרוחק ממעלת הצדיקים מפני העונות והחטאות שעשה, אין הדבר כן אלא אהוב ונחמד הוא לפני הבורא כאילו לא חטא מעולם...

18# שם הלכה ו - גדולה תשובה שמקרבת את האדם לשכינה שנאמר שובה ישראל עד ה' אלקיך...התשובה מקרבת את הרחוקים, אמש היה זה שנאוי לפני המקום משוקץ ומרוחק ותועב והיום הוא אהוב ונחמד קרוב וידיד

התשובה

אינה באה למרר את החיים כי אם להנעימם. ונעימות החיים הבאה על ידי התשובה היא מתגלה מתוך כל אותם גלי המרורות שהנפש מסתבכת בהם בתחילת מצעדיה במהלך החיים של התשובה. אבל זאת היא הגבורה העליונה היוצרת, שתדע ותבין כי נעם היא מחפשת מכל מרירות, חיים מכל חבלי מות, עדוני עולם מכל מדוי ומכאובים...כל תשובה שהיא שלמה מוכרחת היא לפעול שתי פעולות נגדיות על הנפש. מצד אחד חרדה ויגון על החטא והרע שבתוכו, ומצד השני בטחון ושמחה על הטוב שאי אפשר לו שלא ימצא האדם בתוכו איזה חלק ממנו. ואפילו אם לפעמים החשבון שלו הוא כל כך מעורפל אצלו, עד שאינו מוצא בתוכו מאומה מן הטוב, הלא אז מה שהחרדה והיגון הם מקיפים אותו, מצד הכרת החטא והרע שבתוכו הלא גם זה עצמו הרי יש בו טוב גדול. וצריך הוא מיד להיות שמח, בוטח ומלא עוז ועצמה גם על הטוב הזה...

19# הראי"ה קוק
אורות התשובה טז, ו-ז

20# בית אלקים להמבי"ט (שער תפילה פרק ב) -

וכמו שצריך לסדר שבח קודם, צריך לתת הודאה בסוף אל חלקו, שהוא כעבד שקבל פרס מרבו שמשבחו והולך לו, כמו שדרשו ז"ל (ברכות ל"ד).
וצריך לתת טעם למה אמרו שהוא כעבד שקבל פרס מרבו שמשבחו והולך לו, שנראה שהוא מקוה שמיד תשמע תפלתו.

ואפשר שהורו לנו כאן עיקר מעקרי התפלה, והוא שלא ישים אדם מגמת פניו כשמתפלל שתשמע תפלתו, וכמו שאמרו (שם דף ל"ב ע"ב) סוף בא לידי כאב לב, כדכתיב (משלי י"ג) תוחלת ממושכה מחלה לב, ואמר רבי חמא בר חנינא (שם ל"ו) כל המתפלל ולא נענה יחזור ויתפלל, שנא' קוה אל ה' וגו' וקוה אל ה', ואם כן מה שאמרו כעבד שקבל פרס מרבו, הוא שיחשוב בעצמו כאלו כבר נענה, כי לא היתה תכלית התפלה כדי שיענה, אלא להורות שאין בעולם למי שראוי להתפלל, אלא לאל ית', ולהכיר שהוא חסר מכל וכל בזה העולם, ואין מי שימלא חסרונו אלא הוא ית', ומספר לפניו חסרונותיו, להורות זה הענין. וסוף השכר לבוא, אבל לא שתהיה התפלה לתכלית השגת המבוקש, שנראה שאם היה יודע שלא יהיה נענה באותה התפלה לא היה אומר אותה: **ובזה יתורץ דבר קשה בענין התפלה. שנראה דבר בלתי הגון ונאה לשאול שאלה אחת כמה פעמים, כי לפני מלך בשר ודם אם ישאלו ממנו דבר א' פעמים או שלש, יחרה לו על השואל, כי אם היה רוצה המלך להשלים לו שאלתו בפעם הראשונה או השנייה היה משלים חפצו, ואם כן ההפצר הוא דבר מותר ומזיק להשאלה, ואנחנו מתפללים לאל בכל יום ערב ובקר וצהרים תפלה א', י"ח ברכות שתקנו, וגם כי אין אנחנו נענים ברובם, אין אנו נמנעים מלאומרם בכל יום. אלא שכוונת התפלה היא להכיר ולהורות כי אין בעולם למי שראוי להתפלל כי אם לאל ית', שהוא אדון לכל העולם ושנחנו חסרים מכמה דברים המוזכרים בתפלה, ואנו זוכרים אותם לפניו, כדי שנכיר שאין מי שיכול לספק צרכינו ולהצילנו מכל צרותינו כי אם האל ית' ועליו אנו משליכים יהבנו, ואנחנו יוצאים ידי חובותינו בהתפלל על הכוונה הזאת, וה' הטוב בעינינו יעשה, אם לקבל תפלתנו אם היא הגונה אם לאו.**

#21 מס' מגילה יז: - והיכן מתרוממת קרנם בירושלים שנאמר (תהלים קכב) שאלו שלום ירושלים ישליו אהביך. וכיון שנבנית ירושלים בא דוד שנאמר (הושע ג) אחר ישבו בני ישראל ובקשו את ה' אלקיהם ואת דוד מלכם, וכיון שבא דוד באתה תפלה שנאמר (ישעיהו נו) והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי

#22 ס' תפילת ישרים עמ' 80

הגמרא במסכת מגילה, עוסקת בסדר האורגני-הדרגתי של תפילת שמונה עשרה. בפסגת ברכות הבקשה - ברכת שמע קולנו, ישנה התייחסות לתפילה כאל אידיאל בפני עצמו. האידיאל הוא עצם התפילה. לא תפילה שמביאה למשהו, אלא התפילה היא הרצוי הנכסף.

זוהי מעלה רוחנית עליונה, שעם ישראל יתעלה אליה בעתיד מכוח התעצמות חיינו הלאומיים בארצנו, מתוך הטהרה הרוחנית האידיאלית המופנמת בעומק חיינו הממלכתיים.

מכוח צמיחתה של מלכות בית דוד, עולה וצומחת המדרגה הבאה, קומת התפילה באומה: "כיון שבא דוד באתה תפלה, שנאמר: ויהביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי" (מגילה יח.).

חידוש עמוק מאוד בהבנת ערכה של התפילה - התפילה עצמה היא הנחפץ. לא תפילה בשביל משהו, אלא התפילה עצמה, הבעת הרצון הטהור והאידיאלי של האדם, זוהי המציאות הנחפצת.

דווקא ההבנה היסודית שעליה אנו מבססים את הבנת פעולת התפילה - שמהותה העיקרית של התפילה היא העילוי הרוחני והמוסרי האמיתי המתרחש בקרב האדם בעת התפילה - היא אשר מקרבת אותנו להבנה שעילוי ושינוי זה, הוא אמיתי וחשוב כל כך, ומהווה ערך של שלמות מצד עצמו.

לא לחינם מדרגה זו של התפילה נמצאת בשיאן של ברכות הבקשה, בברכת שמע קולנו, והיא עדיין רחוקה מאתנו בצעדינו הראשוניים בעולם התפילה, אך יש מקום, גם בתחילת הדרך, לשאת עין למרחקים, גם אם עדיין אינם בהירים דיים, ולקבל איזשהו מושג ראשוני אודות המרחקים האידיאליים שאליהם התפילה מרוממת אותנו.

#23 תפילת ישרים עמ' 82

היחס המקובל לתפילה הוא שהתפילה קיימת בדיעבד, כלומר, עקב חסרון המתעורר במציאות, באה תפילתנו, על מנת להשלים את החסר. הַבְּעֵיָה, היא העילה לתפילה, והתפילה היא אמצעי להתמודדות עם בעיה קיימת.

אך כאן אנו רואים את הַהֶפְךָ: המטרה היא התפילה, והחסרון הוא האמצעי להוציאה אל הפועל.

הקב"ה רוצה את רצוננו השלם, הקב"ה מתאווה להבעה העליונה והטהורה של הרצון האנושי, "זבח רשעים תועבת ה' ותפלות ישרים רצונו" (משלי טו). ולפיכך, יש חסרונות, מגרעות ובעיות - כדי לגרום, לדחוף ולעודד את האדם להתקדם ולהתעלות - לרצות את הרצון האלוהי, שהוא תכלית הרצון האנושי.

כל סדר המציאות, כולל החסרונות שבה, קיים למען האדם ותכליתו. האדם נמצא במרכז החיים העולמיים כדי שירומם את הרצון, וכשירומם את רצונו, ממילא יגבר גם על החסרונות הקיימים במציאות.

#24 מס' ברכות לב. - דרש רבי שמלאי לעולם יסדר אדם שבחו של הקדוש ברוך הוא ואחר כך יתפלל, מנלן ממושה דכתיב (דברים ג) ואתחנן אל ה' בעת ההיא וכתוב ה' אלקים אתה החלת להראות את עבדך את גדלך ואת ידך החזקה אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורותיך וכתוב בתריה אעברה נא ואראה את הארץ הטובה וגו'

#25 מס' ברכות ו: - אמר רבי חלבו אמר רב הונא כל הקובע מקום לתפלתו אלקי אברהם בעזרו... ואברהם אבינו מנא לן דקבע מקום? דכתיב (בראשית יט) וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם, ואין עמידה אלא תפלה שנאמר (תהילים קו) ויעמוד פינחס ויפלל

#26 שמונה קבצים א:רפב (הראי"ה קוק זצ"ל) - ההטבה הנפשית שע"י חיקוי השירי של התפילה, היא התכלית. אין לקשר את התפילה בפרטיות של הפעולה המבוקשת, ע"פ השיטה המדוברת, אלא מצטרפת היא מתוך הכלל. היא מכרת שהאדם שלא יתפלל, יצטברו בתוכו הרבה תכונות קשות מחוסרות תיקון ועידון, ומצבו המוסרי יסבול מזה הרבה. ולהיפוך, ע"י התפילה יתעלה האדם, ויהיה יותר מואר ברוחניותו, וממילא יהיו חפציו יותר ממולאים. **בכלל יקרה היא האידיאליות של התפילה, הבעת הנשמה, יותר מעצם התכלית הפרטי של המבוקש שבתפילה.** מובן שלשיטה זו, צריך המצב האידיאלי להיות יותר מזוכך, כדי שתהיה התפילה מוכרת לדבר של חובה גדולת ערך.

#27 תהלים כז - קנה אֶל ה' חֶזֶק וְיִצְמַח לְבָבְךָ וְקָנָה אֶל ה'

#28 מלבי"ם שם - הקווי לזולתו אין התקוה תכלית לעצמה רק תכלית הקווי הוא שימצא מבוקשו, וא"כ תכלית הקווי הוא שלא יקוה עוד, ר"ל שישגי תקותו ולא יצטרך עוד לקוות, **אבל הקווי לה' היא תכלית לעצמה, עד שתכלית הקווי הוא שיחזק לבו ויחזור ויקוה, עז"א קוה חזק וקוה אל ה'**